

Оксана НИЧИПОРУК

здобувачка освітньо-професійної програми

«Державна служба», ЗУНУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Лідія КРУП'ЯК

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Визнання професіоналізму одним з принципів управління є свідченням того, що якість праці, професійна спроможність працівників органів публічної влади виступає визначальним чинником результативності, успішності їх функціонування і є важливою передумовою цілеспрямованого просування суспільства до сучасних стандартів життя. Разом з тим, працівники органів публічної влади під час дії правового режиму воєнного стану зазнали змін в умовах життя і професійної діяльності, певних обмежень у можливостях реалізації прав, задоволенні інтересів і потреб.

Однак, у складних умовах воєнного стану органи публічної влади здійснюють свої повноваження, їхні працівники продовжують виконувати посадові обов'язки та забезпечувати стабільне функціонування органів публічної влади. В цьому контексті органи публічної влади потребують функціонального управління, створення умов для реалізації працівниками їхніх прав та обов'язків, а також задоволення потреб у професійному навчанні, зокрема підвищенні кваліфікації, за нових (незвичних і небезпечних) обставин, що вимагають постійного вдосконалення, розширення та оновлення їхніх знань, умінь і навичок.

Концептуальні зміни в умовах воєнного стану, що відбуваються у органах публічної влади вимагають від працівників зосередження зусиль та часу не тільки на усвідомленні потреби нових професійних компетенцій, а передбачають постійне вдосконалення професійного рівня, зростання управлінських, аналітичних, комунікативних складових їх діяльності, зорієнтованих на обслуговування людини і громадянина, на надання якісних публічних послуг. Відтак, запровадження сучасної компетентнісної концепції професіоналізму в практику професіоналізації адміністрування діяльності працівників органів

публічної влади дозволяє уточнити зміст зв'язку між професійною діяльністю та індивідуальною професіоналізацією, включити професійні знання, уміння, особистісні якості в діяльнісний контекст, підвищити ефективність професійного навчання, сформувавши його практико-орієнтовану модель.

Підвищення професіоналізму є важливим об'єктом внутрішньоорганізаційного планування. У його рамках: по-перше визначається довгострокова потреба в підвищенні професіоналізму, розробляються необхідні плани і програми; по-друге, здійснюється оперативне планування конкретних заходів з урахуванням напрямів діяльності публічного органу і особистих потреб людей [1].

Достатній рівень компетенції працівників органів публічної влади забезпечує ефективна система їх професійного навчання. Зміст професійного навчання має бути спрямовано на підвищення професіоналізму. В цьому контексті розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 грудня 2017 р. № 974-р схвалена Концепція реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад [2]. Відтак, професійне навчання – набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок державними службовцями, головами місцевих державних адміністрацій, їх першими заступниками та заступниками, посадовими особами місцевого самоврядування, що забезпечує відповідний рівень їх професійної кваліфікації для їх професійної діяльності. Основними видами професійного навчання працівників органів публічної влади є: підготовка за магістерськими програмами; підвищення кваліфікації; стажування; самоосвіта.

Професійне навчання здійснюється через систему закладів освіти, установ, організацій, незалежно від форми власності, які мають право надавати відповідні освітні послуги, та проводиться за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

В умовах воєнного стану попит на навчання працівників органів публічної влади залишається високим, тому Національне агентство України з питань державної служби спрямовує свої зусилля на задоволення навчальних потреб публічних службовців. В цьому контексті було проведено опитування серед публічних службовців, яке дало змогу виокремити проблематику, яка є

актуальною у своєму вирішенні під час війни та післявоєнний період, зокрема, щодо:

- порядку дій для збереження державного майна під час війни;
- законодавства для оцінювання збитків, заподіяних майну під час війни;
- порядку залучення державних службовців до документування військових злочинів;
- організації архівного збереження;
- реінтеграції окупованих територій;
- подолання екологічних наслідків війни;
- психологічного відновлення після припинення воєнних дій.

Національне агентство України з питань державної служби провело опитування щодо надання послуг з підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування під час дії правового режиму воєнного стану. В опитуванні взяли участь 3268 державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. Результати опитування свідчили про те, що:

- 86,7% працівників продовжують виконувати свої обов'язки в звичайному режимі чи в дистанційному форматі;
- 75,7% працівників перебувають у своєму населеному пункті;
- 18,4% осіб вимушені були змінити місце проживання (перебування);
- кожний п'ятий працівник (24,1%) відчув зміни в характері професійної діяльності, оскільки доводиться займатися іншими питаннями, ніж до введення воєнного стану;
- більшість (65,8 %) працівників продовжує виконувати свої звичні посадові обов'язки (зокрема на територіях, де відсутні активні бойові дії);
- 56% осіб продовжують навчатися в магістратурах, проходять підвищення кваліфікації та займаються самоосвітою;
- 44,6 % осіб мали можливість пройти професійне навчання під час дії воєнного стану, їх мотивувало до навчання необхідність виконання індивідуальної програми професійного розвитку;
- 41,8 % осіб мотивувала необхідність набуття нових компетентностей;
- 33,8% осіб мотивувало небажання втрачати можливість підвищити рівень професійної компетентності [3].

Під час дії воєнного стану самоосвіта і підвищення кваліфікації є найбільш

затребуваними та доступними видами професійного навчання для працівників органів публічної влади, які бажають підвищити рівень свого професіоналізму. Водночас, важливим також є отримання знань працівниками органів публічної влади в контексті післявоєнної відбудови держави, зокрема, щодо змін до законодавства, які діятимуть після припинення воєнного стану; подолання наслідків війни; діяльності органів публічної влади в післявоєнних умовах; діяльності служб управління персоналом у післявоєнний період; психологічного відновлення після припинення воєнних дій.

Таким чином, підвищення професіоналізму працівників органів публічної влади, як складової розвитку людського потенціалу, в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови дозволить покращити, стабілізувати і створити нові умови для переходу на нову стадію розвитку системи кадрового забезпечення публічного управління.

Список використаних джерел:

1. Круп'як Л.Б., Круп'як І.Й. Інноваційні механізми модернізації адміністрування діяльності організації в контексті підвищення професійної компетентності її персоналу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*: науковий журнал. 2014. № 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>.
2. Про схвалення Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 грудня 2017 р. № 974-р URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974-2017-%D1%80>
3. Звіт про результати опитування щодо надання послуг з підвищення кваліфікації публічних службовців під час дії правового режиму воєнного стану. НАДС. URL: <https://pdf.nacs.gov.ua/news/nads-pratsiue-nad-zabezpechenniam-aktualnosti-profesiinoho-navchannia-v-umovakh-voiennoho-stanu>